

הוא הביא עימו אולימפוס:

נסיגה או ועידת ז'נבה!

היה זה קיסניג'ר חדש. כאשר יצא מן המטוס החם אל תוך הקור הישראלי, לא הופיע החיך המפורסם על שפתיו, מצברוחו היה שחור, כצבע החדש של שערות אשתו, נאנסי.

לא עברו דקות אחדות, וכבר אירעה הי התנגשות הראשונה. שריהוץ גאל אלון קיבל אותו בברכה, ההגיש שהוא עצמו הזמין את קיסניג'ר לביקור ממלכתי, והרי סיף, כאילו כבדיוחה, שכדור-אגב ינסו גם בעניינים פני-ליטיים. הרושם שביקש אלון ליצור: שזהו ביקור שיגרי-רתי, לא מטרה מיוחדת.

תגובתו של קיסניג'ר היתה מהירה ונועזת. הוא הביע "תמיהה" על הדגשת האופי הממלכתי של הביקור — שהרי כל ביקוריו הקודמים היו ממלכתיים גם הם. מייד לאחר-מכן, כימעט בצורה נכסה, ציין שבמשלת ישראל החליטה אמנם בזכות התקדמות צעד-אחר-צעד לשלום, אולם אין זו הגישה היחידה האפשרית. יש גם גישות

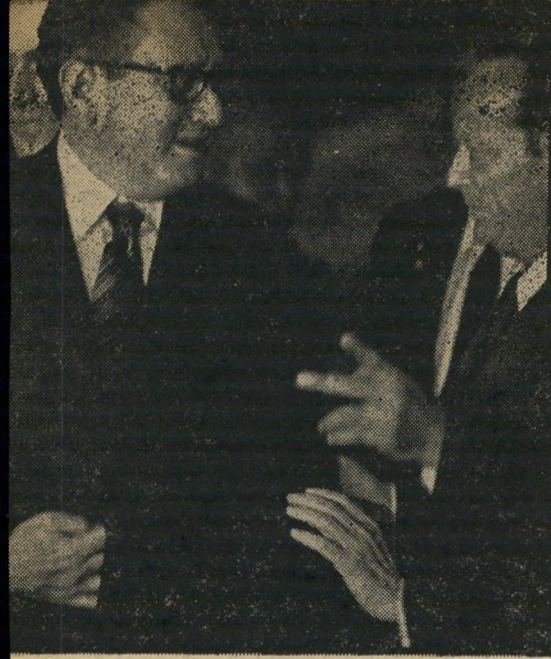
פורים, שבה נגרם אסון לאומי עקב אי-יכולת להבין מראש את מערכת-השיקולים הערבית.

אין ספק שמצריים רוצה כיום בכל ליבה בהסדר שיחזיר לה את סיני, וכי שורת בה אזוריה של עייפות מן המלחמה וגעגועים לשלום (ראה עמודים 12-13).

אולם נשיא מצריים ועמו פועלים בתוך מערכת-יח"סים כלל-ערבית, המגבילה בצורה חמורה את חופשי-הפעולה שלהם.

מערכת זו עדיין מאפשרת למצריים לעשות הסדר-ביניים, שיחזיר לה נתח נוסף מאדמת סיני. את ההסדר הזה ניתן להציג לעיני העולם הערבי כהשבת הגדולה, בתנאים:

- שמצריים לא תפרוש בכל צורה שהיא מן המאבק הכלל-ערבי.
- שלא יתקבל הרושם כאילו מכרה מצרי ימים את סוריה ואת הפלסטנינים תמורת חלק מארמתה שלה.

ההגרי ההדוונם

אחרות. ואם גישה זו לא תצלחה, יש לעבור לגישה אחרת. העיקר, שתהיה התקדמות מהירה לקראת הסדר. לגבי המאזן התמים, היו אלה דברים סתמיים, אך משמעותם היתה כבדה. קיסניג'ר איים, כבר ברבע-השעה הראשונה שלו בארץ, כי אם ישראל לא תסכים לווי-תורים המפליגים הדרושים לשם השגת הסדר-הלכתי חדש, תיערך לאלתר ועידת-ז'נבה חדשה.

היה זה רמז גלוי לאולימפוס שהביא עימו: נסיגה או ז'נבה. לא רק התוכן היה חמור, אלא גם הסיגנון. אין ספק: קיסניג'ר מרוגז. הוא סבור שמשלת ישראל עומדת לקלקל את המיבצע המדיני הגדול הבא שלו. בעיני הנרי הגדול, זהו חטא חמור, כי הקאריירה של קיסניג'ר בנוייה סביב מיבצע-יראווה דרמטיים, וקיל-קול של לו אחד מהם הוא בבחינת חטא בלי-כופר — לא רק נזק לשלום, אלא גם פגיעה במעשה-אמנות, כמו קריעת ציור של פיקאסו או שבירת פסל של רודן. מה גם שמצבו של הנרי קיסניג'ר בארצות-הברית אינו יציב ביותר, מיספר אויבי-ימית הולך וגדל, והוא זקק להצלחה בולטת לאלתר.

שמצריים לא תעשה דבר אשר יקפיד למשך תקופה ממושכת את המאמץ לחזרת כל השטחים המוחזקים. הצהרה על אי-לחממה, לצמיתות או לעשר שנים, תפר את כל הלאומים האלה גם יחד. אין למצריים כל אפשרות להסכים לכך, אפילו רצה בכך אנוואר אל-סאדאת מאו.

משום כך היתה ההנחה, שהביא עימו גאל אלון מושיג'נסקי, בגדר חלום. נדמה היה לו שהנה עומד להת-בשל הסדר, בעוד שלא היה לכך כל סיכוי, בתנאים אלה.

פרס מתכוון

אדם אפילו חלום זה לא התקבל על דעת האגף הניצני בממשלת רבין, שלא הסכים לנסיגה במימד כאלה. בראש אגף זה מעמיד את עצמו עכשיו, בזחירות רבה, שימעון פרס.

פרס אינו חותר רק תחת מעמדו של יגאל אלון, בצורה שקטה ומחוכמת, הוא חותר עתה גם תחת מעמדו של יצחק רבין, שניצח אותו בקרב על ראשות-הממשלה. ייתכן כי פרס מאמין שימיו של רבין בשילטון ספורים, ושעליו להכשיר את עצמו לנחול את הירושה, תוך הסתמכות על המחנה המרכזי הניצני של המיסוד. פרס נוהר מלקבוע עמדה נוקשה, שלא יוכל לסגת ממנה. אבל הוא משמיע לאחרונה דיעות המעמידות אותו באופוזיציה מרומזת לרבין, לפעמים הוא נשמע כאילו הוא רוחה רק את הנסיגה מן המיתלה והגידו. בפעמים אחרות הוא נשמע כאילו הוא מתנגד בכלל להסדר-ביניים. השבוע הכריז, כי על ישראל להציג משה של הסדר-ביניים וגם משה של שלום — אך לא להציג שום משה כזאת משל עצמו. (במשך תשע שנים נמנה פרס עם אותם שהכריזו השכם והערב שאין בשום פנים "לשרטט מפות").

ייתכן שדיבוריו של משה דיין על הסכמתו להסדר-חלקי נועדו לשים רגל לפרס. לעיני קיסניג'ר הצטיירה, על כן, תמונה מדכאת בר יותר מן הנעשה בישראל:

החלק היוני בממשלה חושב על נסיגה רצינית, אך בתנאים שמצריים אינה יכולה להסכים להם.

החלק הניצני בממשלה אינו מסכים גם לנסיגה כזאת.

ברקע נשמע קולו של אריק שרון, המכריז שכל נסיגה תחיה בגדר אסון לאומי.

קיסניג'ר מתחיק

לאורה, לא היה צורך שקיסניג'ר יבוא לישראל בראשית המסע החדש שלו. העמדות הישראליות ידועות לו, ואין הוא יכול להשפיע עליהן לפני שיחברר לו מה בדיוק צפוי לו בקאהיר.

ביקור ראשון זה הוא, איווא, מעין ביקור נימוסין והספה. השלב הרציני יתחיל בקאהיר, שם יתגבש ה"הסדר המוצע בשיחות בין קיסניג'ר וסאדאת.

דמותו הכללית של הסדר זה אינה נתונה בספק: ישראל תיפוג מאבוירודיים, המיתנה וחגיגה.

איווריה-מעברים ייתפס עלידי צבא הי או"ם.

מצריים תתחייב לא להפריע למעבר הי נפט לישראל, ועם פתיחת תעלת-סוויץ אין יעברו בה סחורות (אך לא אוניות) ישראליות.

הפסקת-האש (אולי בצורת שביתת-נשק רישמית) תימשך שנה או שנתיים-נוסף פות.

ייקבע מראש שבתקופה זו תנהל ישראלי משאיומתן להשגת הסדר דומה גם עם סוריה.

בתקופה זו יתחיל המאמץ להשגת חסי דר כולל, במסגרת ועידת ז'נבה, ומצריים תכריזו שהיא תעלה על סדר-יומיה של הוועידה את חומת אש"ף כנציגו הבידערי של העם הפלסטניני.

קיסניג'ר ינסה ללחוץ על סאדאת להמתיק את הגלוי לה הזאת עד כמה שאפשר — מבחינת משך זמן ההי-פוגה, המהות הרישמית של שביתת-הנשק, ועניינים פני-לוליים שונים.

רבין בסכנה

שבאמתחתו הקווים הכלליים של הסדר כזה, יחזור קיסניג'ר לישראל — ואז יתחיל הלחץ הגדול ברצינות.

קשה לנחש מראש איך יפלו הדברים. כי הפעם קיימים כמה גורמים המקשים על חניעה מסורתית של ממשלות ישראל בסני קיסניג'ר.

אמנם, כל אדם מבין בממשלה כי ישראל תלוויה כל-כולה, לחיים ולמוות, בארצות-הברית. אין היא יכולה להתקיים ללא הסינוע הכלכלי, הצבאי והמדיני המאסיבי מצד ממשלת הושיג'נסקי.

יתר על כן, האלטרנטיבות היחידות להסדר-ביניים הן הידוש ועידת-ז'נבה או הידוש-המלחמה. ממשלת רבין אינה רוצה בהידוש הוועידה, הנראית לה משום-מה כאסון, וגם הניצנים הישראליים הקיצוניים ביותר, במידה שאינם מטורפים, אינם ששים לקראת מלחמה בחודשים הקרובים, ולוא רק מטעמים צבאיים.

אולם תחת הלחץ האמריקאי עלולה ממשלת רבין להישר, מסיבות כבאות:

● שימעון פרס עתיד ליצור משבר ממדי שדתי ולהפיל את רבין, כדי לבוא במקומו.

● חוגים יוניים שונים, כמו גודרמן, ואבא אבן, המעדיפים הסכם כולל על-פני הסדר-חלקי קי, עתידים לעזור לכוחות ימניים לחסום את הדרך להסדר.

● הימין, עיתוני-הערב ושאר הגורמים הי ניצנים במפלגות וכבלי-התיקשורת, עתידים ליצור משבר לאומי.

קיסניג'ר עצמו יודע כי ממשלת רבין היא יצור פריך, העלול לשבוק חיים לכל חי בכל עת. הדבר מכריח אותו לנהוג בזהירות מירבית. אבל אין ספק שלקיסניג'ר חשיר בה הקאריירה הפוליטית של עצמו יותר מזו של יצחק רבין ועמיתיו.

עליכן יפעיל גם הפעם לחץ מירבי, כדי להשיג הסדר-חלקי בכל מחיר. הפיזיון החוור: שאסל-כך, תפרוץ ועידת-ז'נבה מחדש, וישראל תהיה מופקרת שם להתי-קפה כוללת של הערבים, הסובייטים והפלסטנינים. כאשר נמשך קיסניג'ר ביום שני בערב עם רבין, כיסו עננים שחורים את פני השמיים. לא היו אלה ענני הי-סערה היושלימית בלבד.